



RAPORT DE ACTIVITATE

2018

CENTRUL DE ANALIZĂ ȘI PREVENIRE A CORUPȚIEI

CHIȘINĂU, 2019

CUPRINS

I. DESPRE CAPC.....	2
II. RAPORTUL ALTERNATIV PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE MĂSURILOR DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ȘI RECUPERARE A BUNURILOR DIN UNCAC	4
IV. SPORIREA SECURITĂȚII ALIMENTARE A CONSUMATORILOR	8
V. REZUMATUL PROIECTELOR IMPLEMENTATE DE CAPC ÎN 2018	10

I. DESPRE CAPC



DENUMIRE: Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC)

ECHIPA:

Galina BOSTAN, *Președinte*

Lilia IONIȚA, *coordonator de proiecte*

Stela PAVLOV, *coordonator de proiecte*

Viorel PÎRVAN, *coordonator de proiecte*

Radu JIGĂU, *jurist*

Dina SEMINAHIN, *contabil*

Dan IFTODI, *specialist IT*

STATUT: ONG

SEDIU: Chișinău, str. Sfatul Țării 27, of.013

TEL/FAX: (373) 22 23 83 84

SITE: www.capc.md

Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției (CAPC) este o organizație non-guvernamentală, înregistrată la Ministerul Justiției la data de 19 aprilie 2000.

Scopurile CAPC: contribuirea la reducerea nivelului corupției în țară pînă la un nivel, care nu ar afecta drepturile și libertățile cetățenilor; ridicarea nivelului conștientizării pericolului pe care-l prezintă fenomenul corupției pentru stat; studierea nivelului pătrunderii corupției în societate și stat; determinarea sferelor care au fost în cea mai mare măsură afectate de corupție; considerând că corupția are loc acolo unde nu există transparență, ridicarea nivelului transparenței în activitatea instituțiilor statale și celor politice; considerând că organele unui stat democratic își desfășoară activitatea pe contul și în interesul societății, stabilirea unui monitoring al societății asupra activității organelor statului.

Principalele domenii în care CAPC s-a implicat în această perioadă sunt: expertiza coruptibilității proiectelor de acte legislative; expertiza vulnerabilității proiectelor actelor normative din perspectiva drepturilor omului; elaborarea de studii și cercetări în domeniul anticorupție și justiție (inclusiv sondaj de opinii privind nivelul de satisfacție a justițiabililor); consiliere publică prin intermediul liniei fierbinți; monitorizarea autorităților publice; elaborarea instrumentelor în scopul prevenirii corupției (baza de date

www.interese.md); crearea instrumentelor metodologice pentru monitorizarea și evaluarea politicilor și instrumentelor anticorupție.

CAPC a diseminat experiența sa în domeniul expertizei coruptibilității la sesiunea plenară GRECO, metodologia CAPC fiind evaluată ca una din cele mai bune practici din Europa în acest domeniu, iar Ghidul și Studiul privind eficiența mecanismului de efectuare a expertizei coruptibilității au fost recomandate ca resurse valoroase pentru țările care doresc să pună în aplicare expertiza coruptibilității. În același timp, experiența CAPC în domeniul expertizei coruptibilității ca bune practici a fost prezentată în Albania, Duma de Stat a Federației Ruse, Republica Kazahstan și Ucraina .

CAPC este membru al **Alianței Anticorupție din Republica Moldova** (www.alianta.md), care reunește actori ai societății civile și oferă posibilitatea ONG-urilor membre să facă schimb de informații cu privire la activitățile existente, iar Guvernul preia comentariile de la membrii săi.

Începând din martie 2014 CAPC este partener asociat la **Southeast Europe Leadership for Development and Integrity (SELDI)** (www.seldi.net) - o coaliție anticorupție și bună guvernare din Europa de Sud-est, implicând parteneri din nouă țări. Rețeaua funcționează pe baza strategiei comune și a agendei de acțiune convenite. Obiectivul Inițiativei regionale este de a contribui la o societate civilă dinamică din regiune, capabilă să participe la dezbateri publice și să influențeze procesul politic și de luare a deciziilor în domeniul combaterii corupției și bunei guvernări.

CAPC este membru al **Coaliției pentru protecția avertizorilor de integritate din Europa de Sud-Est**, coaliție formată din organizații ale societății civile din 10 țări: Albania, Bosnia și Herțegovina, Bulgaria, Croația, Kosovo, Macedonia, Moldova, Muntenegru, România și Serbia. Coaliția va acționa pentru a se asigura că avertizorii de integritate sunt tratați în mod echitabil și că dezvăluirea acestora conduce la schimbări pozitive. De asemenea, va promova beneficiile avertizării privind avertizarea spre îmbunătățirea responsabilității guvernamentale și corporative și va încerca să sporească percepțiile publice ale avertizorilor. Acesta va servi ca o umbrelă pentru advocacy, legislație și dezvoltare politică, sprijin pentru avertizare și consiliere, informații publice și mass-media, precum și o rețea de schimb de experiență și informații.

II. RAPORTUL ALTERNATIV PRIVIND PUNEREA ÎN APLICARE MĂSURILOR DE PREVENIRE A CORUPȚIEI ȘI RECUPERARE A BUNURILOR DIN UNCAC

AND ASSET RECOVERY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

ALTERNATIVE REPORT ON THE IMPLEMENTATION
OF CHAPTERS II AND V OF THE UNITED NATIONS
CONVENTION AGAINST CORRUPTION



În 2018, cu sprijinul financiar al Freedom House, CAPC a elaborat Raportul alternativ privind evaluarea punerii în aplicare a prevederilor capitolului II "Măsuri de prevenire a corupției" și capitolului V "Recuperarea bunurilor" ale Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției (în continuare - UNCAC). Acesta a fost prezentat și promovat atât la nivel național (CNA, societatea civilă, parteneri de dezvoltare și mass-media), cât și internațional (Secretariat UNCAC; UNCAC Coalition (CAPC este membru a Coaliției din martie 2018), Conferința internațională anticorupție (Danemarca, 22-24 octombrie 2018)). Raportul alternativ al CAPC privind implementarea capitolelor II și V ale Convenției ONU împotriva corupției a fost publicat pe pagina UNCAC Coalition <https://bit.ly/2Pk3hf8>

Republica Moldova a ratificat UNCAC prin Legea nr.158 din 2007, reafirmându-și astfel aderența la principiile, valorile și normele internaționale de prevenire și combatere a corupției, precum și angajamentul său de transpunere a standardelor anticorupție universale în legislația și practicile juridice naționale. Respectarea angajamentelor de către țările semnatare ale UNCAC este urmărită prin intermediul Mecanismului de evaluare. Potrivit acestui mecanism, s-a stabilit că fiecare etapă de evaluare a implementării UNCAC este compusă din două cicluri de evaluare a câte 5 ani fiecare.

Republica Moldova a trecut prin primul ciclu de evaluare, care s-a finalizat în 2016 și care a avut ca obiect al evaluării implementarea capitolelor III "Incriminare, investigare și reprimare" și IV "Cooperarea internațională" ale UNCAC. Concluziile evaluatorilor internaționali au fost că Republica Moldova a înregistrat progrese la transpunerea prevederilor UNCAC în legislația și practicile naționale. În același timp, evaluatorii au formulat o serie de recomandări de ameliorare a cadrului legal și instituțional. În 2016 a fost lansat al doilea ciclu de evaluare a Republicii Moldova în partea ce ține de implementarea UNCAC, de data aceasta fiind supusă evaluării implementarea prevederilor Capitolului II "Măsuri preventive" și Capitolului V "Recuperarea activelor" ale Convenției.

Atât normele Convenției, cât și Mecanismul de evaluare a implementării UNCAC încurajează participarea societății civile în procesul de evaluare a gradului de transpunere a normelor Convenției la nivel național. În cadrul primului ciclu de evaluare, precum și odată cu lansarea celui de-al doilea, reprezentanții Centrului Național Anticorupție (autoritatea națională responsabilă de raportare) au solicitat suportul, recomandări și comentarii ale societății civile pe marginea raportului de autoevaluare. Pentru a conferi acestui exercițiu o conotație și o abordare complexă, care să nu se rezume doar la comentarii și adnotări la raportul de autoevaluare al autorităților publice, autorii prezentului document au considerat oportună elaborarea unui raport alternativ al societății civile, care să trateze de o manieră comprehensivă modul de implementare ale celor două capitole ale Convenției.

Raportul alternativ are în vizor cele 17 articole ale UNCAC integrate în capitolele II și V și care vizează măsurile de prevenire a corupției și de recuperare a activelor. Raportul este structurat în 10 capitole centrate pe: metodologia aplicată în cadrul evaluării, analiza articol cu articol a gradului de transpunere a normelor Convenției, concluziile și recomandările evaluării alternative efectuate.

Subiectele-cheie ale celor 17 articole ale UNCAC supuse evaluării în cadrul Raportului vizează:

- Politicile și practicile de prevenire a corupției (art. 5 și 6);
- Măsurile de prevenire a corupției în sectorul public și codurile de conduită (art. 7, 8);
- Achizițiile publice și gestiunea finanțelor publice (art. 9);
- Transparența și informarea publicului, participarea societății (art. 10 și 13);
- Măsurile preventive privind judecătorii și serviciile de urmărire (art.11);
- Prevenirea corupției în sectorul privat (art.12);
- Prevenirea spălării banilor (art. 14);
- Recuperarea bunurilor (art. 51-58).

Raportul alternativ oferă o viziune a societății civile asupra modului în care normele UNCAC au fost transpuse în legislația și practicile naționale ale Republicii Moldova. Evaluarea nu s-a rezumat la analiza fiecărei norme naționale corespondente normei din UNCAC, dar se concentrează mai mult pe aspectele practice de implementare a lor.

În concluziile evaluării s-a reținut că majoritatea normelor UNCAC au fost preluate de Republica Moldova în legislația națională, cu mici excepții. Dar, aplicarea practică a acestora nu este nici pe departe satisfăcătoare. O altă concluzie importantă a exercițiului de evaluare este faptul că legislația, chiar perfect pliată pe prevederile UNCAC și alte standarde internaționale relevante, nu poate fi garantul unei prevenții eficiente a corupției. Mult mai importante sunt implicațiile practice: dacă normele sunt cunoscute și aplicate eficient și cu diligență, dacă există voința autorităților de a descuraja comportamentele lipsite de integritate și dacă publicul larg are încredere și apelează la întreg instrumentarul anticorupție.

Recomandările formulate la finalul Raportului răspund la problemele identificate și urmăresc să contribuie la eficientizarea normelor și practicilor aplicate în Republica Moldova, care derivă și sunt conectate cu normele Capitolului II și Capitolului V al UNCAC.

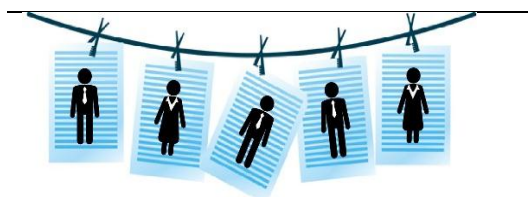
Raportul alternativ a fost prezentat la 3 octombrie 2018 în cadrul unui club de presă, iar reprezentanții mass media și din sectorul civil au avut oportunitatea de a dezbate aspectele problematice din domeniul prevenirii corupției.



Totodată, Raportul alternativ privind evaluarea punerii în aplicare a prevederilor capitolului II "Măsuri de prevenire a corupției" și capitolului V "Recuperarea bunurilor" ale Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției a fost prezentat și în cadrul Conferinței internaționale Anticorupție, care a avut loc în Danemarca, în perioada 22-24 octombrie 2018.



III. INIȚIATIVA CIVICĂ „PENTRU UN PARLAMENT CURAT 2018”



INIȚIATIVA CIVICĂ
PENTRU UN PARLAMENT CURAT 2019

În 2018 **CAPC**, alături de alte organizații neguvernamentale (Asociația pentru Democrație Participativă „ADEPT”, Asociația Presei Independente (API), Centrul de Investigații Jurnalistice (CIJM)) cu suportul **Fundației Soros Moldova**, a lansat Inițiativa Civică „Pentru un Parlament Curat”. Perioada de implementare a proiectului este 1 iulie 2018-31 aprilie 2019.

Inițiativa își propune să monitorizeze candidații la funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova de legislatura a XXI-a, în baza a patru criterii: integritatea în activitatea politică, integritatea în gestionarea averii și a intereselor personale, integritatea în exercitarea funcțiilor publice și/sau de partid, cazier judiciar. Scopul urmărit de organizațiile neguvernamentale constituente ale Inițiativei este promovarea votului informat și conștient la alegerile parlamentare, dar și a principiului integrității persoanelor cu funcții publice.

În cadrul **Inițiativei Civice „Pentru un Parlament Curat 2019”**, un grup de jurnaliști de investigație va monitoriza, în baza unor indicatori de integritate, atât listele candidaților prezentate de partidele politice cu șanse de a accede în viitorul Parlament, cât și alți potențiali candidați ai partidelor politice sau candidați independenți în circumscripția națională și în circumscripțiile uninominale. În total, organizațiile neguvernamentale își propun să monitorizeze în jur de 450 de potențiali candidați în campania pre-electorală și să elaboreze, în campania electorală, până la 250 de profiluri scurte ale candidaților înscrși în listele partidelor care se vor înregistra la alegeri sau ale candidaților independenți înregistrați. Profilurile și investigațiile realizate vor fi publicate în mai multe surse de informare media naționale și locale și vor putea fi accesate pe portalurile www.Moldovacurata.md, www.Anticoruptie.md și www.Investigatii.md.

În cadrul **Inițiativei pentru un Parlament curat 2019**, CAPC asigură dezvoltarea următoarelor **activități**:

- Asistență juridică specializată jurnaliștilor de investigație în timpul elaborării investigațiilor și a profilurilor candidaților și în cadrul unor potențiale procese de judecată;
- Mediatizarea Campaniei „Pentru un Parlament Curat 2018”, publicarea investigațiilor jurnalistice la etapa preelectorală.



Inițiativa a fost lansată în cadrul unui eveniment public în iulie 2018. La eveniment au fost invitați reprezentanții tuturor partidelor politice înregistrate în Republica Moldova. Au răspuns invitației mai multe partide extraparlamentare, reprezentanții cărora au salutat Inițiativa Civică „Pentru un Parlament Curat 2019”, au adresat întrebări referitoare la criteriile de integritate, în baza cărora va avea monitorizarea candidaților, au exprimat unele sugestii și obiecții privind activitățile planificate.

IV. SPORIREA SECURITĂȚII ALIMENTARE A CONSUMATORILOR



În 2018 CAPC a continuat administrarea Centrului de Asistență a Consumatorilor din regiunea Centru (în continuare – CAS Centru), lansat de CAPC în 2014 în cadrul proiectului „**Sporirea securității alimentare a consumatorilor**”, cu suportul **Fundației Est Europene din Moldova** și care oferă servicii de informare și consultanță consumatorilor și altor actori interesați din domeniul respectiv.

CAS Centru - structură regională, alternativă, neguvernamentală, care oferă servicii de informare și consultanță consumatorilor, agenților economici:

- Informarea consumatorilor în ce privește siguranța alimentară;
- Consultarea cetățenilor privind drepturile consumatorilor;
- Acordarea asistenței juridice primare populației în ce privește drepturile de consumator;
- Oferirea informațiilor și ajutarea populației de a se adresa autorităților competente în protecția drepturilor consumatorilor;
 - Informarea autorităților competente despre depistarea cazurilor de produse alimentare contrafăcute sau periculoase pentru consumatori;
 - Efectuarea analizelor de laborator și informarea consumatorului despre rezultatele obținute;
 - Identificarea, sistematizarea și înaintarea propunerilor de ajustare a cadrului normativ în domeniul securității alimentare a consumatorilor;
 - Asistarea și consultarea ONG-lor active și interesate în domeniul protecției drepturilor consumatorilor;
 - Consilierea agenților economici ce comercializează produse alimentare privind obligațiile și drepturile acestora



Consultanții CAS Centru au fost responsabili de gestionarea și operarea „**liniei fierbinți**” privind drepturile consumatorilor care poate apelată la numărul de telefon **0 22 233 200**.

Linia fierbinte funcționează, de luni pînă vineri, de la ora 9.00 pînă la ora 18.00.

Pe parcursul implementării proiectului în anul 2018, consultații CAS Centru:

- au înregistrat 395 de cazuri ce se referă la produsele alimentare
- au expediat 240 de sesizări către operatorii economici și 2 sesizări către instituțiile publice.

Majoritatea sesizărilor în adresa CAS Centru au fost făcute de către locuitorii raioanelor Hâncești și Ialoveni.



Totodată, consultații CAS au participat și la un șir de emisiuni televizate consacrate subiectului calității produselor lactate. Trebuie menționat faptul că ”scandalul” privind calitatea produselor lactate din primăvara anului 2018 a fost provocat inclusiv ca reacție la sesizarea consultaților CAS Centru, subiect care a fost dezbătut pe larg de către societate și în mass-media.

Înregistrarea emisiunii poate fi accesată aici:
<http://tv8.md/tv8-show/cutia-neagra-cu-mariana-rata-scandalul-grasimilor-din-lactate/>

V. REZUMATUL PROIECTELOR IMPLEMENTATE DE CAPC ÎN 2018

Denumire proiect	Perioada de implementare	Finanțator	Valoarea suportului financiar	Număr personal implicat
Sporirea securității alimentare a consumatorilor	01.01.2018-31.12.2018	Fundația Est Europeană	11,426 USD	3
Raport de evaluare a nivelului transpunerii capitolelor II și V al Convenției Națiunilor Unite împotriva Corupției	01.05.2018-31.12.2018	Freedom House	10,000 USD	4
Inițiativa civică pentru un Parlament curat 2019	01.06.2018-31.04.2019	Fundația Soros Moldova	43,570 USD	6